

Lynne Neagle AS

Y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant

15 Medi 2023

Gwaith parhaus yn ymwneud ag iechyd meddwl plant a phobl ifanc

Annwyl Lynne,

Fel y gwyddoch, mae'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg wedi ymrwymo i ystyried llesiant emosiynol a meddyliol plant a phobl ifanc yn ein holl waith. Mae gwaith diweddar gennym wedi canolbwyntio'n benodol ar iechyd meddwl yn cynnwys y meysydd a ganlyn:

- Cymorth Iechyd Meddwl mewn Addysg Uwch. Diolch i chi am ymgysylltu â'n hymchwiliad, a diolch am eich cefnogaeth wrth hwyluso dadl Weinidogol ar y cyd ar ein hadroddiad yn Cyfarfod Llawn ar 14 Mehefin.
- Pontio rhwng CAMHS ac AMHS. Diolch am eich llythyr dyddiedig 23 Mai, mewn ymateb i'n llythyr dyddiedig 31 Mawrth, a drafodwyd gennym yn ein cyfarfod ar 14 Mehefin.

Mae llesiant emosiynol ac iechyd meddwl plant a phobl ifanc yn parhau i fod yn bryder allweddol i ni, ac mae'n fater y byddwn yn parhau i graffu arno'n drylwyr. Gyda hynny mewn golwg, hoffwn ddechrau blwyddyn academiaidd 2023-24 drwy wneud cais o'r newydd am wybodaeth i adeiladu ar y gwaith yr ydym wedi'i wneud hyd yma, ac i gefnogi ein gwaith craffu parhaus yn y maes hollbwysig hwn.

Ond cyn hynny, rwyf am gydnabod eich ymrwymiad personol i wella llesiant emosiynol a meddyliol plant a phobl ifanc. Rydym yn gwybod bod hwn yn fater yr ydych yn frwdfrydig iawn i'w wella, a ddangoswyd yn enwedig yn ystod eich cyfnod fel Cadeirydd y Pwyllgor a'n rhagflaenodd. Fel y gwyddoch, rhan bwysig o ysgogi gwelliannau i blant a phobl ifanc ledled Cymru yw craffu'n effeithiol ar Lywodraeth Cymru a chyrff cyhoeddus eraill. Mae gwaith y Pwyllgor a'n rhagflaenodd yn dyst i'r gwelliannau a all ddeillio o graffu.

Rydym hefyd yn ymwybodol bod yr hinsawdd sydd ohoni i wasanaethau cyhoeddus yn hynod heriol yn ariannol, ond hefyd o ran maint y gofynion ar wasanaethau a chymhlethdod y gofynion hyn sy'n cael eu gosod arnynt. Mae hyn yn gwneud gwaith craffu yn bwysicach fyth. Rydym yn gwybod faint o rym sydd i waith craffu adeiladol a sut y gall wella pethau i blant a phobl ifanc yng Nghymru.

Nodwn ym mharagraff olaf eich llythyr dyddiedig 23 Mai y byddech yn croesawu trafodaeth am y canlynol:

"... sut y gallwn ddefnyddio datblygiad yr olynydd i Law yn Llaw at lechyd Meddwl i atgyfnerthu'r gwaith hwn [argymhellion a wnaed yn y gorffennol gan nifer o bwyllgorau'r Senedd]. Byddai hyn yn sicrhau bod unrhyw argymhellion rydym yn parhau i weithio arnynt yn llywio camau gweithredu yn y dyfodol, cyn yr ymgynghoriad cyhoeddus ar y strategaeth."

Cefais i a chi drafodaeth gychwynnol yn ystod ein cyfarfod diweddar am sut yr ydych chi'n gweld pethau, ond gyda'n gilydd byddem yn croesawu cael mwy o fanylion ynghylch sut yr hoffech atgyfnerthu'r gwaith hwn.

Nodir y materion penodol y byddem yn gwerthfawrogi cael mwy o fanylion amdanynt isod.

Pontio o CAMHS i AMHS

1. Fel y soniais yn y ddadl ar ein hadroddiad ar Gymorth lechyd Meddwl mewn Addysg Uwch, hoffem gael eglurder ynghylch pa argymhellion gan 'Sortiwch y Switsh' nad ydynt yn cyd-fynd â'r rhaglen waith sydd eisoes ar y gweill i wella gwasanaethau pontio. Bydd yr eglurder hwn yn ddefnyddiol i'n gwaith craffu ar y mater pwysig hwn. Gallwn hefyd rannu hyn â'r bobl ifanc a feddyliodd am yr argymhellion Sortiwch y Switsh fel y gallant ddeall yn well pa waith sy'n cael ei wneud i wella pontio a sut mae'n cyd-fynd â'u hargymhellion. Drwy ddarparu'r eglurder hwn nawr, rydym o'r farn y bydd yn arbed gwaith yn y tymor hwy, a bydd yn ein helpu i ddeall pa feysydd sy'n cael eu blaenoriaethu'n benodol gan Lywodraeth Cymru.
2. Byddem yn gwerthfawrogi cael y wybodaeth ddiweddaraf am waith yr Uned Gyflawni ar CAMHS, fel y gofynnwyd amdani yn ein llythyr gwreiddiol dyddiedig 31 Mawrth. Yn eich ymateb, rydych chi'n dweud bod pob Bwrdd lechyd bellach wedi cael eu hadroddiadau unigol, gyda gwaith pellach yn mynd rhagddo ar ddatblygu adroddiad thematig. Fodd bynnag, yng ngoleuni'r canfyddiadau eang, rydych wedi "comisiynu Gweithrediaeth y GIG i weithio gyda Byrddau lechyd i ddatblygu manyleb gyfunol ar gyfer CAMHS..." a fydd yn helpu gyda chysondeb, disgwyliadau gwasanaethau ac, "yn bwysicaf oll, cynnig gwasanaeth symlach a mwy effeithiol i blant a phobl ifanc". Rydych yn ymrwymo i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i ni "maes o law". Mae hyn yn swnio fel datblygiad allweddol a byddem yn croesawu mwy o eglurder ar y llinellau amser ar gyfer datblygu'r fanyleb hon,

a pha gynlluniau, os o gwbl, sydd ar y gweill er mwyn cynnwys plant a phobl ifanc yn y gwaith datblygu. Byddem hefyd yn gofyn a oes modd rhannu'r adroddiad thematig gyda'r Pwyllgor fel bod gennym well dealltwriaeth o'r materion cyffredinol sy'n ymwneud â darparu gwasanaeth CAMHS, ac i gael syniad o bryd y disgwyliwch i'r adroddiad hwn gael ei gwblhau.

3. A allwch roi gwybod i ni pa gamau pendant sydd wedi deillio o'r gweithdai pontio a gynhaliwyd dros aeaf 2022/23? Yn eich ymateb chi i'n llythyr, nodwch i'r gweithdai roi rhywfaint o "fewnwelediadau defnyddiol a meysydd i'w gwella, gan gynnwys fframwaith cryfach ar gyfer monitro'r gwaith o weithredu'r canllawiau a disodli neu ailgynllunio'r pasbort person ifanc".
4. Gwnaethom ofyn am wybodaeth am sut mae Llywodraeth Cymru'n "gwerthuso effeithiolrwydd cymorth pontio a gwasanaethau pontio yn fwy cyffredinol ledled Cymru". Byddem yn gwerthfawrogi mwy o eglurder ynghylch sut mae hyn yn cael ei wneud, yn enwedig sut mae plant a phobl ifanc yn cymryd rhan mewn unrhyw werthusiad o wasanaethau a chymorth.

Y dull ysgol gyfan

Mae pryderon am iechyd meddwl plant a phobl ifanc wedi cael eu codi'n rheolaidd gan ddisgyblion, arweinwyr ysgol a staff addysgu yn ystod ein gwaith ymgysylltu fel rhan o'n [hymchwiliad hyd Senedd i weithredu diwygiadau addysg](#). Nodwn hefyd y pryderon a godwyd gan rai aelodau o Senedd leuencid Cymru yn ystod eu [cyfarfod â chi ar 10 Gorffennaf 2023](#) nad yw cyhoeddiadau polisi a chyllid lefel uchel Llywodraeth Cymru efallai'n troi'n newid ar lawr gwlad.

Rydym wedi gweld yn uniongyrchol fod pocedi o arfer rhagorol ledled Cymru. Fodd bynnag, fel y gwnaethoch chi gydnabod ar 10 Gorffennaf, credwn fod y dull ysgol gyfan yn cael ei roi ar waith yn anghyson, gyda rhai ysgolion yn ymateb i faterion iechyd meddwl ymhlith dysgwyr yn llawer mwy effeithiol nag eraill.

Ar hyn o bryd, rydym yn ystyried sut orau y gallwn ychwanegu gwerth at y gwaith pwysig y mae Senedd leuencid Cymru ac eraill wedi'i wneud mewn perthynas â'r dull ysgol gyfan. Er mwyn ein helpu gyda'n trafodaethau, gofynnwn yn garedig i chi ymateb i'r canlynol.

5. Ar [23 Tachwedd 2022](#), gwnaethoch ddisgrifio mwy o ffocws o fewn Llywodraeth Cymru ar gyflwyno a gweithredu'r dull ysgol gyfan/system gyfan. Hoffem gael y wybodaeth ddiweddaraf gennych am y gwaith a wnaed hyd yma a'r camau gweithredu arfaethedig sy'n adlewyrchu'r ffocws hwn, gan gynnwys cyfeiriad at y canlynol:

- a. Gwaith cydlynwyr gweithredu lechyd Cyhoeddus Cymru, pa mor sefydledig yw rhwydwaith y cydlynwyr ledled Cymru, a pha effaith y mae'r gwaith hwn yn ei chael.
- b. Y wybodaeth ddiweddaraf am waith i fesur a gwerthuso gweithrediad/deilliannau'r dull ysgol gyfan, ers i'r asesiad o werthusadwyedd gael ei gyhoeddi ym mis Ionawr 2022.
- c. Rhwystrau a nodwyd hyd yn hyn rhag gweithredu'r dull ysgol gyfan ledled Cymru yn llwyddiannus (er enghraifft, mewn perthynas â gallu staff ysgol i gefnogi llesiant emosiynol a meddyliol plant a phobl ifanc, ac argaeledd cymorth arbenigol mewn ardaloedd lleol).

Byddwn yn gwerthfawrogi cael ymateb erbyn 1 Tachwedd.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol oherwydd y diddordeb cyffredin yn y materion hyn.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS
Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.